

נוהגין) עכ"ל הש"ע. ואולם הט"ז שם (ס"ק ט"ו) כתב
דהפרישה בשם רש"ל כתב דבסמ"ג נוטה לאסור אפילו
בפרצוף אדם לבד, עכ"ל. וגם הפתחי תשובה (ס"ק י"א)
כתב דבשל"ה (דף ע"ג ע"ב) כתב דכשר הדבר שלא
לנהוג כן. עכ"ל. ועיין עוד בפ"ת שם (סק"י) מ"ש בשם
שאלת יעב"ץ ח"א (סימן ק"ע) על מעשה שהיה
באמסטרדם יע"ש. ועיין עוד בגליון מהרש"א שם.
ונראה שגם להרש"ל בשם הסמ"ג וסיעתם שהחמירו
בזה, נראה דלא החמירו אלא בראש שלם בלא גוף, אבל
כשמדובר בראש שאינו שלם וגם אין גוף נראה דשרי
לכו"ע.

ומאידך יקימו מחלקת מהדרין, שתספק חלב שאין בו
שום חשש של חלב נכרים כלל וכלל, ויהיה
שמור ונקי בתכלית ויאכלו ענוים וישבעו, ואתם שלום
וכל אשר לכם שלום וחיים עד העולם אמן.

המצפה לישועת ה' ברחמים מברכו ומוקירו.
שלמה משה עמאר
ראשון לציון הרב הראשי לישראל

סימן ז'

בנין יצור רפליקות של שטרות עם
צורות ראש ופנים

בעה"ת"ש, ברביעי בשבת חמשה ימים להדש אב הרחמן
יום ההילולא דרבינו האר"י זללה"ה התשס"ה.

לכבוד מר יוסף אתאלי הי"ו, סגן מנהל כללי
החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות בע"מ,
בעיה"ק ירושלים ת"ו

שלום רב, וישע יקרב!

בדבר שאלתך על ייצור רפליקות של שטרות בנק
ישראל ביציקות חצי פיסוליות מברונזה,
מהשטרות של השקל החדש, וצירפת דוגמא של עשרה
ש"ה, שמצולמת שם ראה"מ גבי גולדה מאיר ז"ל.
שמצד הפנים זה בולט, ואילו צד הגב הוא שטוח,
והבולט בזה הוא רק "ראש ופנים". ושאלתם אם זה לא
מנוגד להלכה.

ואחר שראיתי את הרפליקה שעליה מדובר, והנה אין
בזה צורה שלמה אלא רק הראש והפנים, וכל זה
הוא רק צד הקדמי ואילו מאחור אין שום ציור כלל.
ולפי זה אין בזה שום איסור. והנה בשלחן ערוך יורה
דעה (סימן קמ"א סעיף ד') מבואר דלא אסור אלא צורה
שלמה, ששם כתוב, אסור לצייר צורות שבמדור שכינה,
כגון ד' פנים בהדי הדדי, וכן צורות שרפים ואופנים,
ומלאכי השרת, וכן צורת אדם לבדו. ולהלן כתב שם,
כמה דברים אמורים בבולטת, אבל בשוקעת כאותם
שאורגים בבגד, ושמציירים בכותל בסמנין מותר
לעשותן. ע"כ. עוד כתב שם (סעיף ז') יש מי שאומר
שלא אסור בצורת אדם ודוקן, אלא דוקא בצורה
שלימה בכל אבריה, אבל צורת ראש או גוף בלא ראש
אין בה שום איסור. לא במוצאו ולא בעושה. (וכן

והלום ראיתי למרן פאה"ד הראש"ל רבינו עובדיה יוסף
שליט"א ביחווה דעת ח"ה (סימן ס"ד) שהביא
דעות האוסרים, וכתב שאין ראיותיהם מכריעות להלכה
נגד פסק הש"ע שהתיר. ושכך כתב רבינו חיים פלאגי
בשו"ת לב חיים ח"ב (סימן קע"א), שהעיקר כדברי מרן
הש"ע שפרצוף אדם בלי גוף מותר גם בעשיה, ושכן
העלה בשו"ת אזני יהושע (חיו"ד סימן ג'), וראה עוד
בשו"ת זרע אמת ח"ג (סימן ק"ה), ובשו"ת נהרי
אפרסמון (חיו"ד סימן ק"ח), ובשו"ת דעת כהן (סימן
ס"ה), ובשו"ת דבר יהושע ח"ב (סימן כ"ב), עכ"ל.

וע"ש עוד שמחלק בין אנדרטה וכדומה, ובין בובות
העשיות לתינוקות לשחק בהן ע"ש באורך,
וסיכם להלכה, להתיר בובות של משחק. אפי' בצורת
אדם שלם בכל גופו. וכ"ש שמותר להסתחר בהן
ולקנותן לצורך תינוקות שישחקו בהן.

ובנידון זה שאין כאן גוף שלם רק צורת הראש והפנים
לבד, וגם זה רק מהצד הקדמי בלבד, ומאחור
הוא טס שטוח בלא שום צורה, ובודאי שעל ידי זה גם
הראש איננו שלם, ודומה יותר לציור מאשר לצלם, כל
כהאי גוונא. נלע"ד שבזה יודו גם המחמירים הנ"ל.
דאין זה נחשב ראש שלם. ומותר לכל הדעות.

וע"כ ברפליקות אלו כגון זו ששלחתם אלי, שרק צד
הפנים הקדמי בלבד בולט, מותר לעשות אותם
בלא חשש.

בברכת התורה

שלמה משה עמאר

ראשון לציון הרב הראשי לישראל

